

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigesimo-Octavo De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Explicantur impedimenta impediencia non orta ex crimine. §. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

Aut irritus, & nullus. Poteft autē Ecclesia matrimonij contra-

Aliter à Pontifice datum non est matrimonij impedimenta

Hinc inferitur nullatenus Magistratibus civilibus Christianis

Supererat dicendū, An matrimonij impedimenta à Pontifice

Statuta tolli consuetudine possint, vel alia de nouo constitui?

PUNCTUM II.

Quæ sint impedimenta impediencia tantum?

Impedimenta impediencia tantum in duplici sunt differen-

Inuestus, raprus sponsa, mors mulieris.

Quæ verò ex crimine non procedunt verbis sequentibus

Forá. de Castro. Sum. Mor. Part. V.

Ecclesia vetitum, necnon tempus feriatum,

§. I.

Explicantur impedimenta impediencia non orta

- 1 Expeditur primum impedimentum impediens, quod est Ec-
- 2 Ex vi huius prohibitionis non irritatur matrimonium, sed
- 3 Secundum impedimentum est tempus feriatum.
- 4 Explicatur materia huius prohibitionis.
- 5 In prædicta lege nequit alius à Pontifice dispensare.
- 6 Tempore interdicti, & cessationis à Diuini matrimonium so-
- 7 Tertium impedimentum est cathecismus, & qualiter intel-
- 8 Plures Doctores censent hoc impedimentum iure nouo Conc.
- 9 Communior est sententia opposita.
- 10 Debet Parochus nomina Patrinorum qui solo cathecismo
- 11 Quartum impedimentum est sponsalia, in quo solus Ponti-
- 12 Quintum est votum simplex non nubendi, Ordines susci-
- 13 Proponitur ratio difficultatis, an prædictum impedimentum
- 14 Verius est prædicta vota impedire.
- 15 Si post aliquod ex prædictis votis virginem desponsasti absque
- 16 Imo esto vi, dolo, aut fraude violasses.
- 17 Si sub promissione coniugij violatio facta est, & ipsa sicut
- 18 Quid si nulla impetrata dispensatione matrimonium con-

Primum impedimentum impediens tantum enumeratur,

Quo præcepto coniuges obligantur, nisi manifestè iniu-

Ex vi tamen huius prohibitionis à Parocho, vel Episco-

3 Secundum impedimentum est tempus feriatum: Ecclesia namque optans fideles aliquibus temporibus intensius orationi, ieiunio, aliisque penitentiae operibus vacare; prohibuit illis temporibus nuptiales solemnitates; vtpote quae animum ab his spiritualibus exercitiis maxime auerunt. Antiquo iure plura erant tempora huius prohibitionis. At Conc. Trident. *sess. 24. cap. 10.* ea restrinxit dicens. *Ab Adventu Domini nostri Iesu Christi usque in diem Epiphaniae, & à feria quarta Cinerum usque in octavam Paschae inclusivè antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus observari Sancta Synodus praecipit, in alijs vero temporibus nuptias solemniter celebrari permittit, quas Episcopi ut ea qua decet modestia, & honestate fiant curabunt, sancta enim res est matrimonium, & sanctè tractandum.*

Dies igitur contenti in praedicto decreto sunt omnes à prima Dominica Adventus, quae adest in die media nocte usque in diem Epiphaniae inclusivè, & à feria quarta Cinerum usque in diem octavae Paschae inclusivè. Verbum enim *inclusivè* ad omnia praecedentia referri debet, ut notant Sanch. *lib. 7. disp. 7. num. 1.* Saa, *verbo matrimonij impedimenta non impediuntia, num. 1.* Basil. Ponce, *lib. 6. c. 8. num. 4.* Quinimo Sanch. *num. 2.* credit satis probabiliter hanc prohibitionem incipere à primis vespere sabbathi praecedentis Dominicam adventus, quia ab eo tempore adventus officium incipit.

4 Materia huius prohibitionis, si ius antiquum spectemus non solum erat benedictio nuptialis, & solemnitas traductio sponsae in domum sponse, sed ipse matrimonij contractus, illiusque consummatio, ut constat ex pluribus textibus 33. q. 4. At spectato Tridentino (cui standum est) solae nuptiae solemnitas prohibita censetur. Nomine autem nuptiarum solemnium benedictiones nuptiales vulgò *velaciones* intelliguntur secundum omnium sententiam. Quam existimo debere ad illas benedictiones, quae pro secundis nuptiis in aliquibus Episcopatus conceduntur, quia esto non sint benedictiones nuptiales in rigore constituant tamen nuptias solennes ab Ecclesia illis temporibus prohibitas, sicuti aduertit Basil. Ponce, *lib. 6. cap. 8. n. 13.* Gutierr. *de matr. c. 106. à n. 14.* Deinde venit intelligenda sub nomine nuptiarum solemnium traductio sponsae in domum sponsi, quam coniugia publica, choreae, aliaque signa laetitiae comitantur, quia verè sunt nuptiae solennes; sic docuit Thom. Sanch. *lib. 7. disp. 7. n. 16.* Basil. Ponce, *lib. 6. cap. 8. num. 9.* Coninch. *disp. 130. dub. 3. n. 23.* & 36.

Credo tamen satis probabile esse secluso scandalo licere matrimonium celebrare plurium concursu, & coniugio, aliisque laetitiae signis, solisque benedictiones Ecclesiae in supra dicto decreto prohiberi consuetudine sic interpretante videtur, & consentientibus Praelatis, ut inquit Sanch. *dicta disp. 7. à num. 7.* Gaspar Hurtado *disp. 25. diffinit. 1. num. 3.* Fauetque huic sententiae consuetudo, quam refert Basil. Ponce, *lib. 6. cap. 8. numero 14.* aliorum oppidorum diocesis Salmanticae, ubi Rustici sabbatho ante Adventum benedicuntur, & Dominica Adventus solennis fit sponsae traductio, quae simul cum sponso in thalamo in medio foro constructo collocatur, ibique vicini convocati post prandia, & comelationes choreas ducunt, & munera sponsi offerunt: quam consuetudinem tolerandam esse ipse Basil. asseruat.

Neque obstat Textus in *cap. neque uxorem. 33. q. 4. ibi, Neque uxorem ducere, neque coniugia facere in quadragesimali tempore convenire posse nullo modo arbitror.* Quia consuetudine abrogatum est ex parte. Vel dic id esse intelligendum, quando fit cum tanta solemnitate ut scandalum adfit. Praeterquam quod in supra dicto decreto non de obligatione, sed de convenientia est sermo. Quod si veritas, benedictiones Ecclesiae non prohibentur ratione sui, sunt enim quid spirituale, sed propria coniugia, & festiuitates inde manantes. Ergo haec à fortiori prohibentur. Respondeo negando consequentiam, quia finis praecipit sub praecipitum non cadit. Praeterquam quod non ob eam rationem prohibentur benedictiones, sed ne Ecclesia videatur sua auctoritate coniugia, & festiuitates coniugum approbare, ad eaque concurrere tempore quo ipsa interdicit omnes fideles ad ieiunium, & orationem excitare. Illud verò existimo certum licere iis temporibus sponsalia, & matrimonium absque solemnitate celebrare, & à fortiori consummare, quia haec comprehendi non possunt sub nuptiis solemnibus, ut bene tradunt Sanch. Basil. Coninch, Hurtado & alij relati.

5 In hac lege vtpote à Concilio generali lata est Sotus in 4. d. 32. *quest. vltima. art. 3. in fine.* Iacobus de Grassis 1. p. *decis. lib. 2. cap. 85. n. 29.* Basil. Ponce, *lib. 6. cap. 7. n. 11.* credant Episcopum iure ordinario dispensare posse, eo quod reservatum non sit, verius existimo cum Sanch. *disp. 7. num. 6.* Henriq. *lib. 1. c. 16. n. 2.* extra casum urgentis necessitatis (qui raro contingere potest) non esse Episcopo concessam hanc potestatem. Quia generale est non posse inferiorem in lege Superioris dispensare, nisi ei fuerit commissum.

6 Tempore verò interdicti, & cessationis à diuinis commu-

nior est sententia matrimonium solemniter celebrari posse, & consummari, ut colligitur ex *cap. capellanus de Feris. ibi. Quocumque tempore celebrari posse, eamque esse Romana Ecclesia consuetudinem.* Et tradit Nauarr. *cap. 27. num. 179.* Couarr. *capit. Alma. 2. p. §. 2. numero 7.* Henriq. *lib. 13. cap. 45.* Tolet. *lib. 1. capit. 53. numero 3.* Sanch. *lib. 7. disp. 1. per totum.* & alij apud ipsos, Benedictiones verò minime possunt fieri, quia pertinent ad Ordinis exercitium, & ad Diuinum officium recitandum. At si coniuges bullam Cruciatam habeant, possent benedicti servata forma praescripta in *cap. Alma mater, de Sentent. excomm. in 6.*

Tertium impedimentum est catechismus, id est instructio, seu confessio fidei facta ante ianuam Ecclesiae super baptizandum, seu nomine baptizati: sicuti habetur *cap. ante baptismum de consecrat. dist. 4. impeditque matrimonium contrahendum antiquo iure spectato, ex cap. contracto de cognat. spirituali. Et cap. 2. eodem tit. in 6.* in illis gradibus, in quibus cognatio spiritualis per baptismum impedit, quia de se est initium spiritualis regenerationis, sicut sponsalia initium sunt matrimonij. Et licet catechismus regulariter baptismum praecedat; atamen id impedimentum praestare, tamen si subsequatur baptismum ob vrgentem aliquam causam domesticam, quia spectatur non quod ex accidenti contingit, sed quod frequenter est, ideoque *cap. 2. de cognat. spirituali in 6.* dicitur contrahi hoc impedimentum per catechismum, qui baptismum praecedat, id est qui frequenter & in plurimum: ut rectè aduertit Couarr. *2. p. decret. capit. 6. §. 3. numero 11.* Henriq. *lib. 12. capit. 2. numero 1.* Sanch. *lib. 7. de matr. disp. 1. 10. num. 7.* aduersus Bartholom. de Ledesim. *dub. 46. de matr. & Sotum in 4. disp. 1. 37. quæst. unica. artic. 1. ad finem. corp.* asserentes non improbabiler ex catechismo baptismum subsequente nullum impedimentum contrahi.

Controuersia inter Doctores est, An iure nouo Conc. Trident. *sess. 24. cap. 2. de reformat.* sublatum sit hoc impedimentum; Plures, grauesque Doctores post Concilium sentientes negant. Matienzo *lib. 5. recopil. tit. Rub. gloss. 1. n. 148.* Anton. Cuchus, *lib. 5. instit. maior. tit. 2. n. 17.* Lancelot. *in instit. iuris Canonici, lib. 2. tit. de triplici cognat. per cathedric. Tolet. lib. 7. c. 14. in fine.* Palaçios *dist. 42. q. vi.* Barthol. de Ledesim. *dub. 46.* & alij plures relati à Gutierr. *c. 84. num. 6.* asserentes ad primum gradum, sicuti cognatio orta ex baptismum hoc impedimentum restrictam esse. Ratio est, quia esto Concilium omnem aliam cognationem spiritualem abstulerit praeter eam, quae ortur ex baptismum intelligi debet absolute omnem cognationem spiritualem dirimentem, secus impediendum tantum, ut colligitur ex principio ipsius *c. 2.* Correctio namque iuris communis vitanda est quoad fieri possit, cum igitur Concilium non expresserit absolute omnem cognationem spiritualem tam dirimentem, quam impediendam, intelligi debet solum dirimentem, vtpote praecipuum absolute.

Cæterum communior sententia, quam docet Sanch. *lib. 7. disp. 10. n. 12.* Gutierr. *cap. 84. de matr. n. 6.* Basil. Ponce, *lib. 6. cap. 11. circa finem.* Reginald. *lib. 3. numero 190.* Rebelle. *de obligat. instit. 2. p. lib. 3. q. 18. numero 20.* Coninch. *disp. 130. dub. 3. num. 24.* Gaspar Hurtado *de matr. disp. 25. diffinit. 1. num. 4.* asserit Concilio Trident. hoc impedimentum sublatam esse, eo quod Concilium dixerit: Impedimentum cognationis spiritualis solum extendi debere ad leuantem baptismum de sacro fonte, eiusque patrem, & matrem, omniaque alia personam huius spiritualis cognationis spiritualis sublatam. Ergo tollit impedimentum, quod inter professorem fidei & inter Baptizatum esse poterat. Nam esto impedimentum ortum ex catechismo non sit dirimens, sed impediens, nihilominus vniuersalis negatiua, quae negat omne aliud impedimentum, de quolibet impedimento cognationis spiritualis intelligi debet, praecipue cum hoc decretum sit Iuris communis, & in fauorem matrimonij, quod late est interpretandum, tamen antiqui iuris correctoriam.

Hinc Sanch. Basil. Ponce, Gutierr. & alij prudenter mouent Parochum obligatum esse scribere nomina Patrimonij qui baptizandum leuant de sacro fonte, si forte solum catechismo astiterint id debere exprimere, quia ex vno munere contrahunt impedimentum dirimens, ex alio autem munere nullum impedimentum, vel ad summum impediens.

Quartum impedimentum est sponsalia, quae dum durant constat apud omnes iure naturae matrimonium contrahendum cum alia impedire; est enim contra fidelitatem & iustitiam rem vni promissam eo inuito alteri tradere. In quo impedimento solus Pontifex ex rationabili causa dispensare potest, non autem Episcopus. Quippe Episcopi lege lata à Pontifice in *cap. ex litteris el. 2. de sponsalib.* iubentur, ut sponsalia obseruari procurent. In lege autem Superioris qualis est Pontifex nequit regulariter inferior dispensationem concedere. Praeterquam quod sponsalibus est ius tertio acquisitum, in iure autem tertio acquisito non dispensat Episcopus, ut patet

patet in testamentis, donationibus &c. Arque ita tradit Sotus in 4. d. 37. q. unica. ar. 1. concl. 2. Henricq. lib. 22. de matr. cap. 2. num. 2. Sanch. lib. 1. de matr. disp. 61.

Quinum est votum simplex non nubendi, Ordine (ve recipiendi, ingrediendi Religionem, vel castitatem seruandi. Quodlibet enim ex his votis iure naturali, & Diuino matrimonium impedit, vt habetur c. consulti. Cap. veniens. Cap. Rursus. Qui Clerici, vel vouentes. Et capite vnto de Voto in 6. Et quidem votum non incidunt matrimonium, esse impedimentum matrimonio contrahendo; nemini dubium esse potest, vt testatur Henricq. lib. 11. cap. 1. num. 1. Sanch. lib. 7. disp. 11. num. 7. Gutierr. cap. 8. num. 3. Basil. Ponce, lib. 6. cap. 12. numero 1. quia directè opponitur matrimonio. Idem est de Ordine sacro assumendo, vel Religionem ingrediendo, quia sunt status à matrimonio diuersi, quibus assumendis impedimentum præstat matrimonium, vt tradunt prædicti Doctores. Qui id ipsum asserunt de voto absoluto castitatis, quo corpus vouentis Deo consecratur, nequit alteri tradi. Quinimo esto hæc vota conditionalia sint, vel dilata in tempus futurum, scilicet cum studia fuerint consummata, cum parentes obierint, cum beneficium obtentum fuerit matrimonio impedimentum præstat, vt rectè notauit Sanch. d. disp. 11. n. 7. Basil. d. d. c. 12. n. 1. Gutierr. c. 8. n. 3. Quia uestro eorum obligatio perfecta non sit quousque conditio ponatur, vel tempus adueniat, obligant tamen his votis strictim, ne se incapacem, & inhabilem reddat ad eorum executionem.

Neque prædicta vota desinunt esse matrimonij impedimenta, eo quòd vehementibus carnis stimulis virgearis, vt aduerit ex communi Sanch. dicta d. disp. 11. à n. 12. Gutierr. c. 8. n. 5. & seqq. Coninch. dispensat. 30. dub. 3. numero 27. Basilus Ponce, lib. 6. cap. 12. numero 2. Etenim status Religionis, Ordinis sacri, vel cœlibatus ita est excellens, & perfectus, vt merito ob illum assequendum omnes illas difficultates superare debeas; siquidem Diuinâ gratiâ adiuuus id præstare valet, oratione inquam & ieiunio, aliisque penitentiae operibus.

13 Quare difficultas in eo versatur, An prædicta vota impedimentum matrimonio præsent, si animum habetas illud non consummandi, sed ante consummationem ad Religionem transfendi? Ratio difficultatis est, quia matrimonij contractus seclus à consummatione non impedit Religionis ingressum, & consequenter neque Ordinis assumptionem, & cœlibatum, ergo prædicta vota matrimonium cum hac intentione assumptum non impediunt. Atque ita docet Rebell. 2. p. de obligat. iustit. lib. 3. quest. 17. à num. 2. Basil. Ponce, lib. 6. cap. 12. num. 4. & 5.

14 Ceterum omnino tenendum existimo prædicta vota impedimentum præstare matrimonio etiam sub ea intentione transfendi ad Religionem contracto. Quippe negari non potest te contrahendo matrimonium in graue periculum conici ab ea intentione religionis desistendi. Ergo saltem ratione periculi talis contractus illicitus est. Quæ ratio procedit, esto is quocum contrahis conscius sit tuæ inentionis, si vero ignarus sit est manifesta deceptio & iniuria. Nam esto cuiuslibet à iure concessum sit bimestre ad deliberandum de Religionis ingressu post matrimonium contractum, neque vllus ex contrahentibus possit alterum obligare, ne ad Religionem transeat, si Deus inspirauerit, optimè tamen potest obligare, & de facto obligat, ne contractum cœlebes animo firmo ad Religionem transfendi, quin is animus ei manifestus fiat. Nam dom hunc animum non maritellus, præsumeris animo consummandi matrimonium contrahere; quia is est communis contrahendi modus, ergo si ab hoc contrahendi communi modo desistis contrahentem decipis, qui nullatenus contraheret, si eum animum cognosceret, est igitur iniustitia.

15 Grauior dubitatio est, si post aliquod ex prædictis votis emissis virginem desorasses? Et quidem si id factum est absque promissione coniugij, ipsaque liberè consentit à voti executione non liberaris, quia ea liberatas contingere poterat ex eo quòd virgini damnum ex iniustitia resarcendum factum sit, quodque resarci nequit votum exequendo: at virgini liberè consentienti nullum tale damnum irrogatur, quia scienti, & volenti nulla fit iniuria. Ergo ex illa desolatione non impeditur votum exequi, vt docet Lessius lib. 2. cap. 10. num. 9. Petr. Nauarr. lib. 2. de restit. cap. 3. numero 423. Thom. Sanch. alijs relictis, lib. 7. disp. 1. à num. 11. Gasp. Valq. de restit. cap. 3. §. 2. dub. 6. numero 21. Basil. Ponce, lib. 6. cap. 12. numero 6.

16 Quod si ipsam vi, dolo, aut fraude violasti, etsi tenearis damnum integrè resarciri augendo dotem, vt æquè benè nubar, ac si corrupta non esset, non tamen teneris præcisè ad eam dneudam, vt docuerunt Nauarr. supra. Lessius. num. 10. Sanch. num. 12. & consequenter à voti executione non excusaris. Neque his obstat Textus in cap. 1. de adulteris vbi dicitur, Si quis seduxerit virginem nondum desponsatam, dotabit eam, & habebit uxorem; quia hic Textus intelligendus est post sententiam Iudicis non in foro conscientie, vt rectè Ferd. de Castro, Sum. Mor. Part. V.

Syluest. verbo Luxuria q. 5. Couartuu. 2. p. de sponsalib. cap. 8. §. 3. num. 19.

At si sub promissione coniugij virginem violasti tui voti consciam, nullam contrahis obligationem ducendi illam, sed voto exequendo obligatus, sicut antea existis, quia cum tempore promissionis impeditus es à matrimonio contrahendo, idque virgo cognouit, cognouit te obligati non potuisse, ac proinde censenda est gratis suum corpus tibi præstitisse. Secus est si ipsa tui voti ignara extitit, quia eo casu obligaris eam ducere, & votum suspenditur, vt docuit Sanch. lib. 1. disputat. 45. num. 3. Gab. Vazq. de restit. cap. 3. §. 2. dub. 6. num. 20. Basil. Ponce lib. 6. cap. 12. num. 10. obligatio namque iustitiæ superueniens orta ex accepto virginis corpore in tui sciam sub ea conditione ducendi illam, præualet promissioni castitatis, & Religionis Deo factæ; sicuti si post votum elemosynæ præstandæ, alienum surripes, deberes prius huic debito satisfacere, quàm voto. Et licet posses damno virgini illato satisfacere dotis augmento, non obinde liberaris ab ea ducenda, quia ex vi contractus non debes pecuniam, sed matrimonium. Et quoties aliquid in specie creditori debetur, illud præstandum est, nec sufficit, si æquiualens concedatur creditore non consentiente. Verùm vt prædictæ obligationi iustitiæ satisfacias, debes dispensationem voti prius petere, quæ necessariò concedenda est.

18 Quod si nullâ impetra à dispensatione matrimonium contrahis, peccas contrahendo, vt potè qui assumis statum promissioni repugnantem, vt dictum est Matrimonio autem contracto, si votum fuit de non contrahendo matrimonium, alicui videri potest nullam tibi superesse obligationem, sed credo te obligatum esse non petere, quia prædictum votum, vt potè ex affectu castitatis elicitum est de non contrahendo matrimonium simpliciter, & perfectè scilicet de non contrahendo, & consummando, ex quo voto obligaris ad non petendum. At si votum fuit de Ordine sacro assumendo, cessat matrimonio contracto etiam non consummato, cum non possis abique licentia coniugis illud votum exequi, vt definitum est in extrauag. Antiqua de voto. Quod si votum fuerit Religionis assumenda teneris ante consummationem illud exequi cum possis, nisi fortè virgini desorata sub promissione coniugij non fuerit ex solo contractu matrimonij plenè satisfactum. Tandem si castitatis fuerit votum, nullatenus petere potes, etsi teneris reddere; quia quoad eam partem votum seruare potes. Qui autem Prælati in iis votis ante vel post contractum matrimonium dispensare possint latè dixi trakt. de voto disp. vlt. punct. 12. & alijs.

§. II.

Expenduntur impedimenta impediencia ex crimine orta.

- 1 Primo loco enumerandus est incestus, & quid sit?
- 2 Antiquo iure ex copula cum consanguineis intra quartum gradum contraheretur, nunc ex copula cum consanguineis intra secundum gradum.
- 3 Copula cum consanguineis sponse de futuro non est incestus, nisi intra primum gradum.
- 4 Matrimonio nullo existente non datur incestus.
- 5 Incestus habitus cum sanguineis proprijs præstat impedimentum ex probabili sententia.
- 6 Supradicta doctrina, & impedimento incestus plures limitationes adhibita examinantur.
- 7 Secundum impedimentum est raptus aliena sponse.
- 8 Quæ sint pœna iure Ciuili his raptoribus constituta?
- 9 Quæ iure Canonico?
- 10 Quæ iure nouo Tridentini?
- 11 His pœnis à Trident. statutis non est locus, cum raptus contingit occasione explenda libidinis, & non matrimonij contrahendi.
- 12 Nec item est locus si puella raptui consentiat.
- 13 Aliqui censent excusari à prædictis pœnis Concilij raptorem propria sponse de futuro.
- 14 Verius est oppositum.
- 15 Si dolo falsisue promissis femina adducatur, non est raptus pœnis Trident. obnoxius.
- 16 Quibus in locis Conc. Trident. decretum vigeat.
- 17 Tertium impedimentum est uxoricidium, & explicatur.
- 18 Hoc impedimen. unq. etsi Sanch. neget extendi ad viricidium, Verius est oppositum.
- 19 Quartum est susceptio propria sobolis de sacro fonte, & explicatur.
- 20 Quintum est mors presbyteralis.
- 21 Sextum penitentia solemnis.
- 22 Septimum, acceptio femina Deo sacra.
- 23 Prædicta impedimenta ex crimine orta vssu, & consuetudine abrogata sunt.

1 Inter hæc impedimenta enumerandus primo loco est incestus conuergens ex copula habita cum consanguineis coniugis